

PEDAGOGIK FANLARNI O'QITISHDA METOD VA USULLARDAN FOYDALANISH

Yulduzxon Saydibragimova Obutxonovna

O'zDJTU O'gzaki nutq amaliyoti (Subject-speaking)

O'qish va yozish amaliyoti (Subject-reading and writing)

Annotatsiya: Ushbu maqolada pedagogik fanlarni o'qitishda metod va usullardan foydalanish, pedagogik texnologiyada dars o'tish metodikasi, ta'lim samaradorligini oshirishning interfaol usullaridan foydalanish yo'llari, pedagogika fanining metodologik asosi haqida atroflicha bayon qilingan.

Kalit so'zlar: pedagogika, metod, pedagogik texnologiya, metodologik muammolar.

Kirish:

Hozirgi kunda davlatimizda mutaxassislarining ilmiy salohiyatini birlashtirishga imkoniyatlar yetarli. Nazariya va amaliyot birligining ta'minlanishi pedagogik texnologining asl mazmunini aniqlashga yo'l ochadi. Ma'lumki, yangi pedagogik texnologiya pedagogika fanining alohida tarmog'i sifatida yoki faqat ta'lim amaliyotini qo'llab-quvvatlashga yo'naltirilgan tizim deb nazarda tutish mumkin emas.

Adabiyotlar tahlili va metodologiya:

Pedagogik texnologiya bu sohadagi nazariy va amaliy izlanishlarni birlashtirish doirasidagi faoliyatni aks ettiradi. Hozirgi zamon pedagogika fani oldida turgan asosiy muammolardan biri-o'qituvchi va pedagogik mehnat sharoiti masalasi sanaladi. Chunki o'qituvchida hamma pedagogik fikrlar mujassamlangan bo'lib uning faoliyati asosida bu g'oyalar amalga oshiriladi va hayotga tatbiq etiladi.

O'qituvchining ko'p qirrali va murakkab faoliyati zamirida yosh avlodni odobli, axloqli qilib tarbiyalash, ularni bilimlar bilan qurollantirish kabi asosiy vazifalar yotadi. Bularni amalga oshirish esa o'qituvchining xilma-xil faoliyatiga bog'liq: bolalarni o'qitish, maktabdan va sinfdan tashqari tarbiyaviy ishlarni tashkil qila bilish va o'tkazish, ota-onalar orasida pedagogik targ'ibot faoliyatlarni olib borish va hokazo.

Binobarin, Bularning barchasi o'qituvchidan chuqur bilimga ega bo'lishni, o'z sohasini, bolalarni sevishni talab qiladi. Agar, bolani chuqur bilimli, e'tiqodli, madaniyatli qilib tarbiyalamoqchi bo'lsak, shu fazilatlar o'qituvchida mujassamlangan bo'lmog'i kerak. Shunday ekan o'qituvchi, umuman boshlang'ich sinf o'qituvchisi yuksak fazilatlariga, yaxshi xulq-atvorga, eng keragi madaniyatli bo'lishi, ularni amalda qo'llashi darkor.

Natijalar:

Pedagogika fanlarini o'qitish metodikasi kursining asosiy metodologik masalalaridan biri bu shaxs tarbiyasi va uning rivojlanishi masalasi sanaladi. O'sib va

rivojlanib boruvchi inson tarbiya ob'ekti hisoblanadi. Butun hayoti mobaynida insonning shakllanish jarayoni davom etaveradi. Bu jarayonda u turli o'zgarishlarni o'z boshidan kechirib boradi. Insonda bo'ladigan jismoniy o'zgarishlarga-bo'yining o'sishi, vaznning og'irlashib borishi, suyak va mushak tizimlarining, ichki a'zolari va asab tizimining o'zgarib borishi kiradi.

Ruhiy o'zgarishlar esa uning aqliy rivojiga bog'liq bo'ladi va insonda ruhiy sifatlarning rivojlanib borishi, unda hayot uchun kerak bo'lgan sotsial sifatlarning tarkib topishi sanaladi. Pedagogika o'z tadqiqot ob'ektiga va tadqiqot metodlariga ega. Ilmiy tadqiqot barcha fanlar kabi pedagogika fanini ham shakllanib borishga, ayrim pedagogik voqealarni tekshirishga, ularni to'g'ri hal qilish yo'llarini aniqlashga yordam beradi.

Muhokama:

Hodisa uning taraqqiyoti davomida boshqa hodisalar bilan bog'liq holda o'rganiladi. Miqdor o'zgarishi sifat o'zgarishiga o'tish daqiqalarida kuzatiladi. Pedagogika fani tarmoqlariga predmetlarni o'qitishning qonuniyatlarini o'rganuvchi fan metodika ham kiradi. Shu bilan birga pedagogika fani boshqa fanlardan ajralgan tarzda rivojlana olmaydi. Pedagogikaning tarbiya sohasidagi ob'ekti o'sib kelayotgan yosh avlod bo'lganligi uchun pedagogika insonni o'rganuvchi fanlar bilan bog'liqdir.

Xulosa:

Xulosa o'rnida shuni aytish joizki, pedagogika fanining metodologik asosini falsafa tashkil qiladi. Chunki tarbiyaning maqsadi, ilmiy dunyoqarashni takomillashtiradi: jamoa va shaxs masalalari va shu kabilar fanlarni metod birlashtiradi. Pedagogika fanida to'plagan metodlar ilg'or tajribalarni o'rganish, kuzatish, suhbat, anketalashtirish, maktab hujjatlarini o'rganish, matematik va tadqiqot natijalarini va ularni amalda tadbiq etish kabi metodlardan keng foydalaniladi.

Adabiyotlar ro'yxati:

1. «Pedagogika tarixi». A.Zunnunova, B.To'xliiev, X.Ma'sudov. Toshkent. 2002
2. «Pedagogika». Q.Qosnazarov, A.Pazilov, A.Tilegenov. Nukus. 2010.
3. «Pedagogika». N.G'aybullaev, R.Yodgorov, R.Mamatqulova, Q.Toshmuratova. Toshkent. 2000
4. Tolipov O'., Usmonboeva M. Pedagogik texnologiyalarning tadbiqiy asoslari. – T.: 2005.
5. Hasanboeva O., Djamilova N. Pedagogik fanlarni o'qitish metodikasi. – T.: 2008.